

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Ayse Demir	Datum	11 juni 2026
E-mail	ayse.demir@utrecht.nl	Kenmerk	34191173
Type brief	Reactiebrief	Onderwerp	Collegereactie op Rekenkamerbrief Onderbesteding
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Financiën

Geachte leden van de raad,

Hiermee ontvangt u onze reactie op de [Rekenkamerbrief Onderbesteding](#) die op 6 juni naar uw raad is verstuurd. We willen de Rekenkamer Utrecht bedanken voor de betrokkenheid bij het onderwerp onderbesteding. We herkennen het belang van dit onderwerp en hebben verschillende verbetertrajecten ingezet om de financiële sturing te versterken. We zien dat onderbesteding een complex vraagstuk is dat meerdere oorzaken kent en niet uitsluitend financieel van aard is. In de praktijk hebben externe ontwikkelingen, schommelingen in rijksmiddelen, capaciteitstekorten, marktomstandigheden en de complexiteit van maatschappelijke opgaven direct invloed op de snelheid waarmee plannen gerealiseerd kunnen worden.

De rekenkamer benoemt in haar brief verschillende bevindingen en attentiepunten met betrekking tot onderbesteding. We herkennen de bevindingen ten aanzien van vertragingen in investeringen, de onderschatting van lokale baten en het later beschikbaar komen van rijksmiddelen. We zien deze bevindingen ook als relevante oorzaken voor de onderbesteding in de realisatie over 2025 (zie hiervoor de [Jaarstukken 2025](#)). Verder herkennen we het beeld van hogere gerealiseerde inhuurkosten. Inhuur wordt in beperkte mate afzonderlijk begroot. De dekking vindt plaats vanuit incidentele middelen of binnen bestaande personeelsbudgetten. Voor inhuur zien we echter dat we onder het door de raad gestelde inhuurplafond zijn gebleven (zie hiervoor de [Jaarstukken 2025](#)). Ten aanzien van de bevinding “onderschatting kosten personeel en inhuur” willen we opmerken dat de rekenkamer voor de begrote kosten voor eigen personeel uitgaat van de nominale begroting. De daadwerkelijke afwijkingen tussen actuele begroting en realisatie zijn voor eigen personeel beperkt.

We gaan hieronder verder in op de zes attentiepunten die de rekenkamer meegeeft.

Attentiepunten 1 en 2: uitvoering

Wij delen met uw raad en de rekenkamer het belang van een uitvoerbare begroting. Specifiek voor investeringen werken wij, in lijn met de suggesties van de Rekenkamer en [motie 365/2025](#), aan verbetering van sturingsinformatie, fasering, realistisch ramen en toetsing op uitvoerbaarheid van investeringen (zie ook de [raadsbrief](#) van 19 maart).

Met deze inzet beogen wij dat de ramingen van investeringsuitgaven in de programmabegroting beter aansluiten bij de daadwerkelijke realisatiekracht van de organisatie, marktpartijen en overige betrokken partijen, zoals schoolbesturen die een deel van de onderwijsinvesteringen uitvoeren.

Wij starten, zoals aangekondigd in de Programmabegroting 2026, dit jaar met de uitwerking van een methode om jaarlijks te toetsen of voorgestelde toevoegingen aan de investeringsprogrammering uitvoerbaar zijn. Hierbij houden wij rekening met de beschikbare capaciteit en de reeds geplande werkzaamheden.

Tevens betrekken wij het aandachtspunt van de rekenkamer over de mogelijke consequenties van extra lasten voor het lopende jaar en de eventuele beperkingen om deze nog in hetzelfde jaar te besteden, voor zover dit van toepassing is op investeringskredieten. Voor investeringskredieten geldt immers dat deze niet noodzakelijkerwijs in hetzelfde jaar tot besteding hoeven te komen. Dit onderscheidt hen van exploitatielasten. Een investeringskrediet is bedoeld voor de volledige investeringsuitgaven tot en met oplevering, die vaak pas enkele jaren later plaatsvindt. Daardoor kan een bijstelling van een geautoriseerd investeringsbedrag niet één-op-één worden afgezet tegen de realisatie van investeringsuitgaven in een specifiek jaar, noch automatisch als onderbesteding worden beschouwd.

Attentiepunt 3: inzet extra baten

Uw rekenkamer geeft een attentiepunt mee over de inzet van extra baten. Voor extra baten waarvoor vooraf geen specifieke bestemming is vastgesteld (zoals bijvoorbeeld extra baten uit onroerendezaakbelasting) hanteren we een werkwijze die vergelijkbaar is met wat uw rekenkamer voorstelt. Deze baten landen in het jaarrekeningresultaat en maken onderdeel uit van de integrale afweging binnen de voorjaarsnota.

Voor extra baten die wel een duidelijke bestemming hebben (zoals bijvoorbeeld extra baten uit de rioolheffing), hanteren we echter wel een andere werkwijze. Wanneer extra baten wel een duidelijke bestemming hebben en nog nodig zijn voor de afronding van lopend beleid of projecten, kunnen deze - binnen de vastgestelde kaders en spelregels - worden overgeheveld naar een volgend jaar. Daarmee blijft de uitvoering van het beleid en de projecten zorgvuldig en consistent gewaarborgd.

We zien net als de rekenkamer dat de extra baten die niet in hetzelfde jaar ingezet kunnen worden een belangrijk aandeel hebben in de onderbesteding. We willen daarom met de bestuursrapportages de voorspelbaarheid van de financiële resultaten vergroten. We doen dit door over te stappen van voorzichtige ramingen naar realistische ramingen, waarin zowel verwachte mee- als tegenvallers worden meegenomen. Het is wel belangrijk om hierbij te noemen dat dit niet geheel kan ondervangen dat het Rijk op een laat moment in het jaar geld beschikbaar stelt voor uitvoering in latere begrotingsjaren.

Attentiepunt 4: onderbouwing baten lokale heffingen

Wij zien net als uw rekenkamer het belang van een navolgbare inschatting van baten uit belastingen, leges en huren. De inschatting worden opgesteld conform de Nota lokale heffingen, waarbij wordt uitgegaan van realistische ramingen op basis van onder andere actuele inzichten, historische realisatiecijfers en bekende ontwikkelingen. Daarnaast achten wij het belang dat afwijkingen ten opzichte van de ramingen tijdig en volledig worden gesignaleerd en gerapporteerd via de bestuursrapportages. Dit biedt uw raad immers meer handelingsperspectief. Deze werkwijze continueren wij conform het voorstel van de rekenkamer.

Attentiepunt 5: kostensoorten op hoofdlijnen

Het vijfde attentiepunt van de rekenkamer is de vraag of er informatie beschikbaar is over kostensoorten op hoofdlijnen met daarbij een vergelijking tussen begroting en realisatie. De huidige inrichting van de begrotingscyclus is primair gericht op sturing en verantwoording per programma en doelstelling. Dit is in lijn met de kaders van het BBV, met toelichting op het niveau van baten en lasten. Daarnaast herkennen wij de behoefte aan meer inzicht in de ontwikkeling van kostensoorten op hoofdlijnen. We gaan hierover graag met de adviescommissie Controle en Financiën in gesprek om te verkennen hoe we deze informatie in de toekomst op een passende en bruikbare manier kunnen opnemen in de begrotingscyclus.

Attentiepunt 6: personeel, bezetting en ziekteverzuim

De rekenkamer geeft in het laatste attentiepunt aan of bij de begrotingsdocumenten (paragraaf Bedrijfsvoering) informatie beschikbaar is over personeel, de gemiddelde bezetting en het ziekteverzuim, waarmee mede getoetst kan worden of ambities haalbaar zijn.

Burgemeester en wethouders

Datum 11 juni 2026
Ons kenmerk 34191173

Wij onderschrijven het belang van inzicht in de uitvoeringskracht van de organisatie, zeker in relatie tot de haalbaarheid van ambities.

Tegelijkertijd is dit vraagstuk niet eenduidig op organisatieniveau te beantwoorden. Indicatoren zoals formatie, bezetting en ziekteverzuim geven waardevolle achtergrondinformatie, maar bieden op zichzelf geen volledig beeld van de feitelijke uitvoeringscapaciteit. De praktijk laat zien dat de relatie tussen capaciteit en realisatie vooral zichtbaar wordt op het niveau van concrete opgaven en beleidsonderwerpen. Daar kan, in samenhang met inhoudelijke doelen en planning, het beste worden beoordeeld of beschikbare capaciteit toereikend is en waar zich eventuele knelpunten voordoen zoals dat onder attentiepunt 2 nader is toegelicht.

Tot slot

Het onderwerp onderbesteding is een belangrijk onderwerp dat onze aandacht zal blijven behouden. We zien net als uw raad en de rekenkamer het belang van een realistische en haalbare begroting. De door uw rekenkamer genoemde bevindingen en attentiepunten helpen ons om de juiste stappen te zetten op het onderwerp onderbesteding. Een deel van de punten van uw rekenkamer krijgt binnen verschillende programma's al gerichte aandacht, bijvoorbeeld als het gaat om uitvoerbaarheid van de investeringsbegroting, de inzet van extra baten en de onderbouwing van baten uit lokale heffingen. Voor de overige punten gaan wij graag met uw raad en de adviescommissie Controle en Financiën in gesprek.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,